

Фінансові аспекти релокації бізнесу в умовах війни

Світлана Плетенецька

*к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та фінансів,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: SvitlanaPM@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-2695-0712*

В складних умовах воєнного стану в Україні релокація бізнесу набула великих масштабів. Частина підприємств частково або повністю втратили виробничі потужності через постійні обстріли та бойові дії, також маємо вимушену міграцію людей на захід України і за кордон. Наразі найбільшими проблемами українських підприємств в умовах воєнного стану є: втрата ринків збуту, дорогі кредити, мобілізація працівників, нестача фінансових ресурсів, що в свою чергу впливає не лише на діяльність господарюючих суб'єктів, а й на економіку держави, територіальних громад та громадян.

Мета дослідження полягає в оцінці процесів релокації бізнесу в умовах загроз і викликів сьогодення.

Проблематика функціонування переміщених підприємств під час російсько-української війни стала об'єктом численних досліджень вітчизняних науковців [1]. Попри новизну цієї теми, вона привертає все більше уваги дослідників, що обумовлено необхідністю постійного пошуку методів фінансової підтримки з метою адаптації бізнесу до умов війни.

Релокація українського бізнесу зумовлена низкою причин. Серед яких основними слід виділити: безпека, інфраструктурні зміни, урядові програми підтримки та можливість подальшого розвитку [2]. Держава пропонує інструменти, які визначені в Програмі релокації підприємств [3], що передбачає допомогу підприємствам у переміщенні виробничих потужностей із небезпечних зон до безпечніших регіонів. Допомога включає підбір та надання виробничих приміщень, а також послуги з перевезенням обладнання, що надається через цифрову платформу «Prozorro.Sale». Однак, реалізація таких процесів потребує поєднання великого обсягу технологічних процедур та фінансових затрат. Звичайно, кінцеве рішення про переміщення та участь у даній програмі за підприємцями.

За даними Опендатабот в Україні з початку 2025 року було зафіксовано 8345 переїздів бізнесу з одного регіону в інший. У 2024 році їх було 8320, у 2023 – 9581, у 2022 – 1969. Варто зазначити, що деякі бізнеси встигли переїхати навіть кілька разів. Найчастіше переїжджають компанії, що працюють у сфері торгівлі: фактично, це кожен третій бізнес з усіх, хто переїздив країною. Також часто переїжджає бізнес у сфері будівництва (6%), сільського господарства (5%) та нерухомості (5%). Більшість бізнесів у 2025 році переїжджає за маршрутом як з Києва, та і в Київ. Основними напрямками переміщення бізнесу залишаються маршрути між Києвом та областями. Найпопулярнішими стали переїзди зі столиці до Київської області (494 компанії), до Дніпропетровської області

(379), а також у зворотному напрямку: з Київської області до столиці (378). На Харківщину з Києва переїхали 358 компаній, тоді як з Дніпропетровщини до столиці – 336 [4].

Найбільше переїжджають підприємства з регіонів, що опинилися на лінії фронту чи під загрозою обстрілів. Наразі для прийняття рішення щодо релокації бізнесу важливими аспектами є безпека. Вибір нового місцезнаходження для переміщення підприємства є важливим кроком у формуванні стратегії в умовах військового стану. Цей процес вимагає уваги до таких факторів, як безпека, доступність ресурсів, інфраструктура та робоча сила.

Висновки. Планування релокації включає всебічний аналіз фінансових витрат, розробку логістичного плану та планування перевезення обладнання та персоналу. Ці аспекти дозволяють підприємству зробити обґрунтовані рішення та забезпечити успішну реалізацію стратегії релокації в умовах воєнного стану.

Ключові слова: релокація бізнесу; фінансування; воєнні ризики.

Список використаних джерел

1. Корнилюк, Р. (2024). *Переміщений бізнес в Україні під впливом воєнних ризиків: секторально-регіональний огляд. Економіка та суспільство, (66)*. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-102>
2. Мережко, В., & Іванченко, Г., (2023). *Основні етапи формування стратегії релокації підприємств в умовах воєнного стану. Економіка та суспільство, (50)*. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-50-83>
3. Міністерство економіки України. *Програма релокації підприємств*. URL: <https://me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=3e766cf9-f3ca-4121-8679-e4853640a99a&title=ProgramaRelokatsiiPidprimstv>
4. Опендатабот (2025). *Дані про кількість релокованих підприємств*. URL: <https://opendatobot.ua/analytics/business-relocation-2025>